



## JURNAL

PENTRĂ PESHÎNDIPEA ȘTIINȚELOR ÎN NATURALĂ ȘI EXACTE, ÎN TOATE CLASELE

*Pedagogic*

BCU Cluj / Central University Library Cluj  
de  
PROFESOR DOCTOR IULIUS BARASH.

*N<sup>o</sup>* 8.

(Anul al patrulea)

București

30 Februarie, 1859.

Compendiu: Despre instinctele animalelor. — Marea. — Construcții științifice mici.

### Despre instinctele animalelor.

Karakterul ce deosebete lucrurile pro-  
duse prin instinctele animalelor, din cele pro-  
duse prin înțelepciune la oameni, este că, cele  
d'instiț nu sînt rezultatul vrînei imitațiunii  
sau experienței (cîre omul kîștigă prin învî-  
țare), ci sînt xmate totă-deazna într'un  
mod nefiind șersă la vr'o perfecțiune, ni-  
cî emite prin vr'o sokoteală de prevedere, sau de  
folosință. *Instinctul* este o impresiune (in-  
demnare) oarbă, prin care Natura șișete ani-  
malele a lucră într'un kîș hotărîș. Lucră-  
rile omenestii din kontra, emindă prin învî-  
lepciune, sînt rezultate unei jădekții mi d'o a-  
letere liberă a voinei noastre, dară nu d'o  
indemnare oarbă. Iată un eșemplă al unei  
lucrări foarte simle, dară foarte kriose,

care neremită este produsă prin instinctul ce  
natură a dărită animalelor ca un fel de  
kălășș sigșră, a le netrece prin dărmăș viedei  
loră; pștemă șușne aiți o fantă observați la  
șii de paș șkoșii prin gînt. Așete pade  
trîindă impresiune kă nu i de gînt, n'ăș vșșit  
niți odată inkă aate nășere kă șă le șemene,  
niți sîntă învîgate de nimeni; kă toate a-  
șetea, la cea d'instiț okazie, gșindă vr'un  
lăș, se arșkă într'insă inolindă kă plăcere,  
ne kîndă kloșka se vaită ne marșue, de frikă  
kă șă nu se înnece. Ate asemenea eșemple  
sîntă lucrări aleșineloră, a kșora kădipe ne  
arată o perșlaritate admirabilă; kă toate așetea,  
neavindă niți odată vr'ună învîștoră; în kontra  
kă kîndă s'arșă fi nșkășă arșitektoři, se anșkă

de această delicață clădire îndată dăpă năsterea loră. Din generațiune în generațiune zmează totă acea clădire fără să fie schimbă la vr'o perfecțiune, mi nelăsîndă-se d'a nălkra kiară la împrețirăre în care aceste clădiri sîntă de prisosă pentru folosul loră. Prin zrmare, nă năstemă sôkoti aceste lăkrări ka kîndă ară fi emiță dînt'r'o reflesiziune înțelegătoare, prekămă la noi oamenii, çi sîntă lăkrărele instinkteloră.

Instinktele animaleloră se osebeskă dăpă felulă a celoră fiindă, mi sîntă ună obiektă foarte întepesantă de studie pentru filosofi, prekămă mi pentru natrăliști. Ka să kănoaștemă toate aceste instinke deosebite, trebăia să ne întindemă aiçi asăpra istoriei țățoră animaleloră; dară neasîndă aiçi lokă în acestă artikolă pentru o asemenea studie, de aceea aiçi ne vomă mărșini a sune dînt'r'insele nămai kîte-va din cele mai mătă vrednice de însemnătă. Așa voră avea lektorii nostrii celă puțină o idee asăpra a celoră mirăculoase fenomene care ne arată înțelegăciunea dîvînt răsbitoare prin lăkrărele a celoră kreatări ale ei, mi înalț inima noastră, zmpăindă-ne d'ună simțimîntă religioasă kătre Atoță-năternikulă, a kără manifestăziune este gloria nățrei;

Cele de kăpetenie lăkrări instinktive le năstemă împărții în *trei clase*, dăpă ce ele atîră de *năstarea țensulă* saș de *năstarea indididuală* (persoanei) ori de relațiune între cele din zrmă kă alte animale saș de *sociabilitate*. —

Sîntă instinktele date din mîna nățrei animaleloră pentru asigurărea unei nățări a loră, prekămă mi pentru nățirea loră de felărimi de kasse vătămătoare care le inkăncășă pretăndinea. Aiçi năstemă sune mai întă, dispiziunea d'a se nătri nămai de deosebite sbeștange. Çea mai mare parte a animaleloră, aș această fire, mi la kîte-va dînt'r'insele acestă instinktă este atăță de năternikă, în kîlă le vedemă lăpădîndă totă felulă de nătreșă mărîndă kiară de foame, dăkă nă le dămă nătreșă loră predestinată de nățră. Șnele mînăkă carne, ațele se năpreskă kă vegetale, mi între cele din zrmă sîntă mătă care se dîă nămai kă foile saș noamele deosebiteloră plante, rămîndă nevățtoare de seamă lă ori-çe ală felă de

nătreșă. Iarșii v-demă kă șnele din animale skimă prin instinktă felulă nătreșă loră dăpă deosebirea desvolățrii korăulă în deosebite epoce ale vieței loră.

Așa vedemă kă *broaștele* (*Rana esculenta*) mi *broaștei* care se năpreskă kă materii vegetale (plantivoare) kîndă sîntă în pozițiune de țetardă (adikă fiindă foarte tineră, kîndă le lănseskă nițioarele mi alte desvolățri ale organeloră korăulă); aceste animale să fakă mînăkătoare de carne (karnivore), dăpă ce aș ajănsă în starea desvolățrii întreă a organeloră korăulă. Alte insekte din kontra, sîntă mînăkătoare de carne în starea de larvă, mi plantivore în starea de desvolățarea perfektă.

Pătearea simțăriloră, mai kă seamă simțăriloră de vedere, de așire mi de mirosă, sîntă în țenere foarte desvolăte la animalele karnivore, fiindă kă aceste animale țreskă înt'r'o nekontenită inimăie kă alte fiindă vii pe care ele trebăe să le oțoare, ka să se nătreaskă din karnea loră; prin zrmare aș țresăntă a simții prada loră de departe prin vedere, așire, saș mirosă. Dară sîntă șnele dînt'r'insele care aș priimită din mîna nățrei, niște instinkto deosebite, care înlesneskă nățirea loră înt'r'ună kîă foarte kăriosă.

La animalele karnivore (mînăkătoare de carne), lăkrărele instinktive prodăkă în țenere niște akvizii mătă mai komplikate de kîlă la animalele erbivore (mînăkătoare de carne.)

Așa s. e. este o insektă nămită leulă țărnăçiloră (*Mylmecophaga* No. 1 în fig.) a kăria larvă (fig. 2) este destinată a se nătri de țărnăçii mi de alte insekte de care șăce zeama (șăncelă) loră; dară această larvă este foarte lenăș mi să mișkă foarte încetă, astă-felă kă îi ară veni foarte greș ka să mi prokăre nățrimîntulă săș, dăkă Nățra nă îi ară fi înzățată prin instinktă ună mizlokă foarte încănosă snpe a prinde prada sa înt'r'ună modă foarte șioră. Acestă instinktă învăță pe acestă mișă animală ka să mi șane în nășă fină o mișă groană în forma unei nișiei (fig. 3), pe zrmă se askănde în făndășă acestei groane mi auteantă kă răbdare kă vr'ună insektă să kază înt'r'insă, acestă preiniçă fiindă foarte penede. Dară kîndă vikțimă, kăzîndă, kășă să se șkape,

saș kîndă staș în mizloklăș pîrîstiei mi nă va sîz meapîz nînz în fîndă, larva arînkîz ne dînsa o mîșime de foame de nisînz în kîtă o amîșește, de kade. Ačeste arînkîstîrî, larva le face prin kapăș mi gîra sa. Darăș mi modăș kă kape ačeastă larvă sanț groana saș kărsa eî, este foarte kăriosă. Dăne ce a esaminatăș loklăș znde va sîz se ameze, încene mi trașe ka zîș čerklă kape trevăse sîz aîbz mîrîmea de sîșă a gîroneî; ne zîmț se pîșe în mizloklăș čerklăș mi lăkreazț kă zîna dîn labele sale ka k'o lonatș, sanț totă mereș mi gîrîmdește o mîșime de nisînz sîpatăș ne kapăș eî, ne zîmț sîșdăe kapăș mi așna asvîrlă departe afarț dîn čerklăș trasă, materica kă kape, kapăș este înkărkată. Așna zîmeazț, totă învîrtîndș-se împrețîșlă eî, merîndă îndîrțîș mi serbîndș-se totă d'ăceamîș labeș pentră sîp rea nisînzlăș. Darăș kîndă a așîșă a termina o învîrtîre mi a revenî la loklăș de znde a eșîț, ne zîmț sîpînce totă mereș diametră ačestlă čerklă nînz kîndă așîșo a sîpa groana konîk kape î servț drentă kărsă. Kîndă, sîpîndă, dîz de vr'o neatră kape ară sîpîka peregîpitatea formeî kărsel, o lasă d'o kamăș dată ne alîș; darăș, dăne ce a terminatăș lăkreare sa, face toate forșile posîbile spre a pîșe ne sînaprea eî ačeastă neatră ka sîz o skoatș afarț. Dakă a izvîșîț, atîșî împînce neatra departe de marșinea gîroneî, parklă avîndă pîntp'ăceasta o pîvedere ka sîz nă kazș neatra iarăș în groanț. Darăș dakă nă este în stare a skoate neatra dîn groanț, mi vzîndă kă, kă ačestă defektă, kărsa va fi nepîrfektă, lasă lăkreare eî mi o încene la zî ală loklă, pîdăzîndă kă akolo o sîz aîbz mai mîlăș porokă. Dakă ploaea a sîpîkatăș peregîpitatea kărsel, saș kădere a zîeî i-sekte a fîkșă ačeasta, larva se gîvêște mi penareazț ačestă defektă.

Zîșî pîșîșenî fakă kărsă însă mîlăș mai kărioase, kăčî đeszîrîle kape ačeste animale întînde în diferite modășî, aș toate drentă skonă ka sî împîdîče mîște mi ate insekte în zborăș lorăș mi sîz le pînză. Awezarea fîrelorăș în ačeste đeszîrî varîeazț mîlăș dăne diferînda șpedelorăș; la zîșî đeszîtra este d'o mare eleganț s. e. la zîș felă de pîșîșenă (Epeira Deadema) kape se đîne în gîrdînî, a kărsîa đe-

sîștra este zîș mîraklăș de fîșmășeșe mi fîșeșe; alđî pîșîșenî, kîndă obșervă kă s'anponîe o insektă, o înfășț kă fîrî lorăș ka întp'o fășț ne zîmț le pînde kă gîarele lorăș veninate.

Este zî nește (exotes Ejaculator, Archer) kape trêște în rîșl Gange în Indi. a. Ačestă animalăș sîz nărește de insekte kape se đînd ne eșvîrî mi arborî ne la malăș apeî saș kape kresklă în apă. Apoi nemîtele nepîșîndă sîz eastă dîn apă, pîșî zîmare nefîndă în stare sîz pînză ačeste insekte, întrevîșînceazț zîș mîzloklă încenîosă, adîkă arînkîz dîn gîra sa nîște nîșkîțîrî de apă peste insektă, îndată ačeasta kade în apă mi nemîtele o pînde. Darăș e kăriosă kă ce artă mi esakîlitate, nemîtele arînkîz ačeste nîșkîțîrî astă-felă ka sîz kazș tokmaî peste insekte mi mai nîčî odată nă gîvêște, apoi vzîndă kă insekta va sîz kazș, nemîtele se pîșe astă-felă kă insekta kade drentă în gîra lăș. Ačestă nește ară nătea da pîșîșîșîșne a zîșî komedîantă.

Totă întp'ăceastă klasă de înstîkte trevăse sîz pîșemăș đîșpozițîșnea înpîșkîț la zîșe animale kape le învadă a adăna toamna pîșîșîșne a lorăș de iarăș mi ale askende întp'zîș loklă konvenabîlă. Ačestă înstîktă este đevolțatăș mai la toate animalele kape nă skîmăș iarăna loklîșînda lorăș, pîșî zîmare ară mîrî iarăna de foame dakă n'arăș fi îngîrîkîț toamna đeszîre ačeasta. Ačestă aktă de pîvedere, zîș pîșîșatăș d'o kăklăș mi d'o mare încelențîșne la noi oameșî, se face la ačeste animale întp'zîș modăș pîrăș înstîktîvăș mi fîră nîčî o zîmț de întelîčenț mi de sokotealț dîn parte a animalăș; kăčî animalele pîșkîte vara, fakă toamna pîșîșîșne a lorăș, de mi ele nă poate sîz mîșe înkă pîșî eșpîrîșîșț kă iarăna nă vorăș gîșî nîmîkăș ne kîmpă.

Beverîșele (Sciurus No. 4) dîn pîdășîle noastre ne đăș zîș esemîlă a zîșî înstîktă de pîvederea mi de pîșîșîșne a pîșîșîșîșne. Vara, ačeste animale așere îște mi đentîle gîr-măđeskă mare pîșîșîșne de pîșî, de mîrdale gîndăș m. č. l. mi se servă d'zîș arborăș golăș znde fakă magazîea lorăș. Ele aș obîčeîș sîz fakă mai mîlate magazîi în diferite loklăș a-skîșne, mi iarăna kîndă nă gîșesklă nîmîkăș ne kîmpă, zîșlă la magazîile lorăș, le đeskîde mi

se бързъръ де виеаца лор. Дар е кърпос, а ведеа къ кеар kind кимпъла е аконерит къ зъпадъ, еле tot штиѣ съ гъсеакъ локъриле знде аѣ askensѣ провизизнеа лорѣ. Дарѣ ши ачесте анимале факъ ачеста гъръ вр'о калкълъ интелеантъ, къчѣ кеар челе инере каре п'аѣ възвѣлѣ инкъ iarна, totѣ 'ми прегълеск тоамна провизизнеа лорѣ де iarнъ.

Ънѣ алѣ анималѣ (Logomys pica) каре тръеште in Siberiea ши сеамълъ мълѣ къ иенъ-риле алѣ ла noi, аре знѣ instinctѣ инкъ маѣ кърпосѣ; къчѣ ачестѣ анималѣ фаче din iarбъ, finѣ, intokmaѣ ка аpendashii noumprii; адекъ таie къ диндѣ не кимпѣ ierbърилe челе маѣ zemoase ши челе маѣ marѣ, не зрмъ ле пъне жосѣ не кимпѣ ка съ се зсече ла soape, ши дъне че с'аѣ зскаѣ, ле гърмъdeskѣ, факъ ка копиле ши ingriжескѣ къ ачесте копиле съ пѣ fie espъse ла ploѣ, ка съ пѣ се strиче; не зрмъ сапъ де deszъtblѣ fiemъ-кърzia копиле о гроанъ askensъ din афаръ каре este in комъникацине къ галерѣ (гангъриi) съ-теране ши in sefirmitълѣ ачесторѣ гълъриi се аѣл локзинца ачестѣи анималѣ, каре аре о камеръ pentръ кълкъшлѣ лѣи, ши este аmezatъ astѣ-felѣ in kitъ анималѣ поате in opѣ-че минѣ, гъръ съ easъ афаръ, ка съ viziteze maga-ziile sale, ка съ вазъ дакъ тоате провизизиле sintѣ in slape вѣнъ.

Ънѣ алѣ felѣ де instinctѣ, че привеште ши елѣ ла консерварае виедѣ individлѣи, este ачела каре инвацъ не анимале ка с'ши факъ локзинцеле лорѣ (instinktлѣ де констръкцине). Дар ши ачестъ лъкраре este пъръ instinctивъ ши пѣ reskatatлѣ знеi калкъле ши а inteligenѣи, къчѣ ачесте лъкрърѣ пѣ sintѣ капасиле пичѣ odatъ а fi modifiate саѣ imъзнълъдите, ка лъкръриле оамешѣи фъкте къ интелепчине.

Аша s. e. este Hamsterul (Cricetus, vezi No. 5), знѣ анималѣ микѣ де мърпиеа знѣи шоболанѣ каре тръеште маѣ in тоатъ Европа, ши фаче mare стрѣкъчине агрикълътрѣи. Ачестѣ анималѣ 'ми фаче о локзинцъ сътеранъ (знѣ бордеиѣ) каре аре доз еширѣ; зна in кърмешиѣ саѣ гирлѣи (ка интрапеа пивнигилорѣ noastre) не знде анималъ арънкъ афаръ пѣмѣнтъ kindѣ ши сапъ бордеиѣ, ши алта esta este дреантъ, перпендикъларъ, не знде анималѣ интръ ши easъ. Ачесте галерѣи шергѣ ла маѣ мълте камере potъnde каре комъникъ зна къ алта, ши динтре

каре зна este iatakѣ де dormitѣ алѣ анималѣлѣ; къчѣ се аѣлъ аколо знѣ патъ фъкѣлѣ де finѣ, не kindѣ челе-лаале din камериле ачестѣи локзинце сервѣ дрентѣ magarii знде анималѣлѣ гърмъ-деште провизизне консидерабилъ де iarнъ.

Sintѣ nimte пѣиценѣ кърпоскѣи in Istopia Natрралъ съб нѣмпиеа де Mygale. Ачесте анимале факъ констръкцине (локзинцъ) сътеранъ семънътоаре зѣ ачеле але Hamsterului, инсъ мълѣ маѣ комплѣкате; къчѣ ачешѣи пѣиценѣ, пѣ нѣмаѣ къ 'ми факъ нимте локзинце марѣ ши комоде, ба инкъ штиѣ съ инкѣзъ интрапеа ачесторѣ локзинце к'о зшъ каре се deskide ши се инкѣде intokmaѣ ка зшеле noastre къ баламале (vezi No. 6 in fig. каре prezintъ лъкзинца къ зша miшкътоаре) Еатъ кѣмѣ е фъкѣле ачестъ локзинцъ. Пѣиценъ-пѣлѣ кастъ знѣ пѣмѣнтѣ tape, арѣиосѣ ши аколо сапъ о газръ чилндриктъ avindѣ о лъпчѣме де 8 саѣ 10 centimetri; in пѣзнтрѣлѣ лѣ tenкъеште къ знѣ felѣ де варѣ (mochрлъ) foapte tape; не зрмъ фаче де пѣмѣнтѣ клеосѣ, каре лѣ bate bine къ пичѣоареле, знѣ капакѣ каре este bine potрi-сѣлѣ къ гъра чилндрѣлѣи; де ачестѣ капакъ, липсеште нимте firѣ де мълтасе каре ле skoate din гъра sa; ачешѣи firѣ сервѣ а траѣе зша кѣтре чилндрѣ kindѣ ба анималѣ с'л инкѣзъ. Съпрафаца estepioаръ а капакълѣи, пѣ се deoseнеште пич де кѣмѣ де челѣ-лаалѣ кимпѣ; asta este фъкѣлѣ denadinsѣ ка съ пѣ кърпоскъ ниминеа къ este аичѣ вр'о локзинцъ; не kindѣ съпрафаца де пѣ-знтрѣ а капакълѣи, este foapte netedъ ши лъчи-тоаре. In дрентълѣ капакълѣи се аѣл не fъндъл чилндрѣлѣи нимте гърѣи знде пѣиценълѣ вартъ пичѣоареле sale prin каре траѣе жосѣ firеле каре атрпъ жосѣ din капакѣ ши тръгѣндѣ firеле, pine къ сила капакълѣи инкѣсѣ imъnedikindѣ opѣ-че ка съ пѣ интре аколо. Ынѣ воiапиорѣ штииндѣикѣ а асѣгратѣ къ с'а лъотатѣ мълѣ къ пѣиценълѣ пѣнъ kindѣ а резшиѣ съ рѣнъ firеле ши съ deskizъ зша. Дарѣ in ачестъ лънтъ, с'а зѣтатѣ printр'о крѣ-пѣтъръ, in пѣзнтрѣлѣ чилндрѣлѣи ши а възвѣлѣ не пѣиценѣ къ este in fъндъл чилндрѣлѣи ши pine къ фордъ, firеле капакълѣи ка съ пѣлѣ deskizъ чѣне-ва.

Ачеста este знѣлѣ din esемплеле pape каре ле vedemѣ ла локзинцеле фъкѣле де анимале, адѣкъ съ факъ ши зша; къчѣ in ченере, зша este привилецилѣ локзинцелорѣ оамешѣи.



și emigrează (плекъ) în чете mari, sîrîndî din ramîri în ramîri, merîndî a kьta zîd alî lokъ zîde se aflî prodъctele de îndestîlarea lorъ. Mîmеле поартъ пîiî lorъ în браде și тоатъ чеата аратъ o espresîone de plъchere și strîgъ de въккъrie.

Totî în aчestî kinî emigrează din timnî în timnî în kite-ва дерî de ла нордъ (Norveçia și Лапонia) niște animale de o mъrime ка а шоарîчîlorъ (kîamaçî leminîr). Aчeste animale че

локъesкъ ла църмълъ mъrîi îngieate, în emigrîrile lorъ supе mîazъ-zî, merî în чете foarte mari și tokmaî ка soldaçîi întp'o linie dreantъ; dîndъ neste вр'zîd pîî înoatъ, пе mъnçîi din дръmълъ lorъ се sze. Ele merîгъ noantea și sakъ strîkъçîzîi foarte mari пе zîde tpekъ, fiîndъ къ mъnîkъ toate prodъctele пъmîntъrîi, darъ este porokъ къ nъmaî odatъ ла zече anî се întîmplъ o asemenea emigrare.

(Ва зрма)

### III. Мареа.

#### *Relaçîonea între continentî și mare.*

Змълъ de pîndъ 'шî îmaçînъ къ zîde este акъmъ mare, ера totî-d'аzîna mare și zîde este акъmъ zskatъ, ера totî-d'аzîna zskatъ. Darъ нъ е аша; къçî o mълçime de черчетъpî ии de сьпъtъpî în пъmîntъ, ащ проватъ къ în mъlate локъpî zîde este акъmъ mare, ера odatъ zskatъ пе kîndъ în алте локъpî zîde ера odatъ mare, este акъmъ zskatъ, ва îнкъ sîntъ аколо pъdîkaçîi mъnçîi çîrantîçî d'o îнълçime foarte konsiderabile.

De mъlate opî vedemъ пе vîpъrîle mъnçî-lorъ strate konsiderabile de konçîlie (skoîçî) de mare. Sîntъ mъnçîi kape sîntъ komъnîi nъmaî de ачесте konçîlîi. De zîde darъ ащ venîtъ ачесте konçîlîi kape tpekъ nъmaî în mare, пîнъ ла ачешî mъnçîi аî къpора vîpъ se sze акъmъ ла o îнълçime de mîi de niçioare peste нивелълъ mъpeî?

Sîntъ пе пъmîntъ mъnçîi îmensî de kpetъ saç tivîpîpъ (s. e. mъntеле челъ маî înalтъ peste пъmîntъ adeкъ Davalaçîpъ în Himalaia și mълçî алçî). Ноî шîmъ акъmъ къ kpetа нъ este алтъ nimîkъ de kîtъ pъmъшçe de animale mîçî (înfъzopîi) kape tpekъ în mare. Aчесте animale ащ çeste tape албе. Dъне moарtea lorъ, pъmîne ачесте çeste ка niște sзvenipe nemъpîoare în sînzълъ mъpeî. Прип зpмаpe este îнvedepatъ къ mъntеле Davalaçîpъ алъ къpzia vîpъ se aflъ акъmъ ла o îнълçime ка d'o mîлъ çeografîkъ peste нивелълъ mъpeî ии алçî mълçî asemenea mъnçîi, saç aflatъ odatъ аконерîçî къ апеле mъpeî. Aчесте fante пе провъ къ relaçîonea între Oçeanълъ ии Kontinentъ n'aç fostъ totî-d'аzîna ачееа

че este акъmъ ии къ amîndoз ащ skîmbatъ poziçîonea lorъ peçîнокъ zînzълъ кътре алтълъ.

Darъ sîntъ în pîvîнça ачеста, алте fante nъmaî пъçîndъ къpîoase. Аша s. e. s'a проватъ къ sîntъ niște opаше kape în antikîtatea epaщ lîнrъ mare ии акъmъ sîntъ депъrtate de mare къ маî mъlate mъlate mîле çeografîche. Aчеста s'a întîmplatъ s. e. în opашълъ Idria kape ера odatъ zîdъ portъ lîнrъ mapea Mediteranъ ии акъmъ се aflъ къ zîdъ дръmъ de 6 ore депъrtatъ de mare.

Îн Sveçiea s'a проватъ пе ла anълъ 1743 пîнъ акъmъ къ mapea Baltîkъ skade ии къ църmъrîle lîнrъ Stockholm sз sze totî маî pъdъ. Îн Xîi s'a sзîtъ църmъrîle ла o лънçime de o sзîт mîле çeografîche ла o îнълçime de 15 niçioare, nъmaî în kъpъdъ de 11 anî adeкъ de ла 1824 пîнъ ла anълъ 1835.

Пе d'alтъ parte ащ проватъ алтъ fante къ апеле mъpeî s'aç sзîtъ în zъеле локъpî. Аша s. e. în Skania totî în Sveçiea s'a обсерватъ къ църmъrîle се погоаръ în mare din че în че маî mълъ. Sîntъ zъеле opаше în Italia de kape este проватъ къ sîntъ акъmъ nъse маî жоsъ în raportъ къ mare, de kîtъ epaщ în timъrîle antîche. Îн anълъ 1275 s'a formatъ o parte пзоз din mapea nordîkъ nъmitъ Suider-See kape а înekatъ o mare întîндеpe din Olanda ии ачестъ lokъ zîde ера маî nainte opаше ии sate este акъmъ аконерîçî къ апеле mъpeî în kîtъ се пîмъзъ koraçia пе dîнsъ. Asemenea е проватъ къ strîmtoapea mъpeî de Gibraltar, Bosforus în Constantinopol ии strîmtoapea zî Behring în nordъ-





apreciazăscă vîrsta diferințelor mîndi. Kъчi dъne diferința pъtъșidelorъ organicе че се афлă în- tr'ачешti mъndi, sъ poate deosebi diferite еноче

а pъmintъlăi în care а trъitъ aceste diferite a- nimale, prin зрmare се poate preciza шi ено- челе емреi acestоръ mъndi.

## Komunikaciuni științifice mici.

### Ună корпă omenesкă kрiосă.

Gazeta de Praga, raportъ despre o prodъkciune kрiосăscă care а арtăt'о ла Берлинъ знъ омъ în- pantea knei komisizne kompъsъ de oameni de mi- ințe. Acestă omъ се nъmethe Manaux шi Петро- polisъ. Елă а invitătъ dъзнъzi о mългime de medicî ka sъ се încredințeze къ елă este în stare а pro- dъche къ корпăлă sъș niște mișkъrî estраordinare, авieа kредibile, nstemъ sъ zичemъ de snepiatъ шi keapъ nesъportabilă pentръ okii spektatorilorъ. Me- diciii asistanți, аș deklarătъ къ еi n'аș възtă, niчi n'а kpezitъ ла asemenea toptokeri а мембpilorъ знъi корпă de омъ. D. Manaux este d'о vîrstъ de 21 de ani, корпăлă sъș este d'о fъntъръ реглатъ, mъшкii sъi sintъ foarte tapî; елă este d'о talie mikъ, аре okii negrîi шi пъръ oakешъ. Artikъlaciunile (gles- nile) корпăлăi sъș, kîndъ sintъ în odinъ, арtъș forme ordinare, insъ prin dislokaciune 'saș лъkpare, aceste artikъlaciune аș ажнsъ а fi аша de слъbite, în kîtъ acestă omъ este în stare sъ disloche (sъ nъie ла знъ алтъ локъ) оаселе корпăлăi sъș, xnde vrea, dîndъ аша корпăлăi sъș felъrimî de pozițiuni foarte vizare. Аша dar, acestă omъ în totъ minxтăлă 'шi skrîntemte о minъ saș знъ niчiorъ, saș знъ знъ deçetъ шi iarъ dъne знъ minxтă ле nъne ла локъ fъръ dъpere, fъръ гpestate шi fъръ niчi о sșferinçъ saș о kонсеквнçъ nepлъkъtъ. Darъ пътереа care о аре acestă tinъръ аsъpра шъmkilorъ sъi, este знъ чева mîpакъlosъ. Аша s. e. а лzатъ елă къ nîntena чizmei sale niște кар- toli dintр'о fapъprie шi învîrtind niчiorъл peste канъл sъș, 'i а nъsș viçinъlăi sъș în гъръ! Алтъ datъ stînd în niчioape, 'i а datъ çine-ва знъ пахаръ къ вiоă, атънчi а întopsъ елă знъ niчiorъ шi не тълпа niчio- pълăi 'i а nъsș çine-ва acestъ пахаръ не care л'а а- dъsș ла гъръ prin niчiorъ pъtъpнатъ къ талпа ла sșsъ, fъръ sъ се verse din пахаръ mъkаръ о niçkъtъpъ. Іар алтъ datъ, totъ stîndъ în niчioape, а аnъkătă кор- пăлă sъș îndpъtъ, а nъsș канълă între аmindоrъ ni- çioapele, лă а pidikatъ în sșsъ pizîndъ шi аша s'а һlimbatъ în салъ ка знъ monstръ çîndъ канълă sъș în sșsъ între аmindоrъ niчioapele. Елă este în stare, prin воинça лăi, sъ факъ къ toate intestinele (maçеле) sale се imnîngъ de ла vъртъ ла nentъ шi sъ loveaskъ

îrъntea sa къ deçetele знъi niчiorъ не kîndъ не чelъ- латъ niчiorъ este drentъ nemîșkatъ не pъmintъ. А- çeste шi алте mișkъrî, ле face къ о mare зисpîнçъ шi keapъ elegaнçъ.

### Ună țаранă deosebită.

De ла орашăлă Rostov linъ Don în Pъsia, се skpie къ niminea nъ 'шi аdъche аmintе къ s'аръ fi възtă знъ țаранă аша de tare га ачелеа care s'а ivitъ аколо în zилеле de 11 шi 12 Iançarie аnъlă аçesta. Аконершpî solide аде каселоръ, kошкpî, зшi, порçi, гардърî шi челе-лате toate, зъpаș ла аеръ. pidicate шi çîнste prin пътереа estраordinаръ а acestă țаранă. Kръçеле de fepъ kape staș ne vîpъpriele visepîçilorъ, s'аș îndoitъ шi s'аș pъntъ. Oиtъ-zeqî de коръвii îнкърkate къ lemne saș pъntъ din lançurile лоръ шi s'аș nekătъ. О mългime de oameni аș kъzъtъ în аnъ шi s'аș 'nekătъ. Totъ d'о datъ țаранăлă ronîndъ çicaga кърpe портă, а pъntъ о mългime de vase че s'аș аflatъ аколо шi а pro- dъsș о парçътъ mai mълă de kîtъ 10,000 pъvle de арçîntъ. Darъ în ziua аçesta, а domniț знъ аsе- menea țаранă mare шi ла орашеле Taranorъ шi Nikolienъ. În чelъ dъne зpмъ орашă, țаранăлă а арpкătă mъlate коръвii în mare шi ле а 'nekătъ.

### Обсеравциunile meteorologice ла Бксреули de ла 22—28 Febrarie.

Temperatura dъntъ termometrъ лăi Reaunure în змepъ.

	Dimç. ла ора 6,	d. am. ла ора 4,	сера ла ора 10.
Ла 22	0	5	0
Ла 23	5	10	2
Ла 24	0	10	2
Ла 25	0	5	3
Ла 26	1	11	3,5
Ла 27	1	10	3
Ла 28	2	10	3
	1, 2	8. 7	2, 3

Temperatura de mizloкъ ла 6 dim. ла 4 d. am. ла 10 сера.

Барометрăлă а варiatъ între 331 liniî de Hapîsъ шi între 335; nъmaf о zi а ploatъ.